
Вісник

Нехай не гасне світло науки!

ПОЛТАВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ

3'2015

Матеріали друкуються
мовами оригіналів –
українською та російською

Науково-виробничий
фаховий журнал
2015, № 3 (78)

ВІСНИК ПОЛТАВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ

NEWS OF POLTAVA STATE AGRARIAN ACADEMY

Адреса редакції:
36003, м. Полтава,
вул. Г. Сковороди, 1/3,
Полтавська державна
аграрна академія,
редакційно-видавничий відділ,
тел. 05322-7-40-97
E-mail: visnyk@pdaa.edu.ua
<http://www.pdaa.edu.ua>

ЗАСНОВНИК –
Полтавська державна
аграрна академія.
Видається з грудня 1998 року.
Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 17244-6014 ПР від 21.10.2010 р.

© «Вісник Полтавської державної
аграрної академії», 2015

ЗМІСТ

<i>Аранчій В. І.</i> До 95-річчя Полтавської державної аграрної академії	6
<i>Шевніков М. Я.</i> Аграрно-економічному коледжу – 120 років	7
<i>Опара М. М., Опара Н. М.</i> Велична подія Полтавського краю (до 150-річчя з часу заснування Полтавського товариства сільського господарства)	10

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО. РОСЛИННИЦТВО

<i>Крамарьов С. М., Крамарьов О. С., Христенко А. О., Токмакова Л. М., Жученко С. І., Сироватко В. А., Цьова Ю. А., Сироватко К. В.</i> Зміна вмісту рухомого фосфору в генетичних горизонтах чорнозему звичайного	13
<i>Харитонов М. М., Лазарєва О. М., Лемішко С. М.</i> Екологічна оцінка варіабельності вмісту нітратів у овочевих та плодово-ягідних культурах у Дніпропетровській області ...	29
<i>Писаренко П. В., Хлебнікова Я. О.</i> Багаторічні зміни врожайності та «хвилі врожайності» у Полтавському регіоні	32
<i>Шевніков М. Я., Галич О. П., Лотиш І. І., Міленко О. Г.</i> Деякі параметри господарськи цінних ознак сорту сої для умов Лівобережного Лісостепу України	40
<i>Рожков А. О., Чернобай С. В.</i> Вплив норм висіву та позакореневих підживлень на ефективність вирощування ячменю ярого сорту Докучаєвський 15	44
<i>Лихолат Ю. В., Россихіна-Галича Г. С.</i> Редокс-реакція насіння кукурудзи Оржиця 237 МВ на дію гербіцидів	50
<i>Ярчук І. І., Божко В. Ю., Мороз О. О.</i> Зимостійкість та продуктивність сортів ячменю озимого залежно від строків сівби та норм висіву	54
<i>Маслиєв С. В.</i> Влияние биопрепаратов на рост, развитие и урожайность лопающейся кукурузы	58
<i>Кулик М. І.</i> Вплив ширини міжряддя на формування врожайності сортів проса прутоподібного	62
<i>Чередниченко І. В.</i> Вміст рухомих органічних речовин за різних систем удобрення в умовах органічного землеробства	66

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО. ТВАРИННИЦТВО

<i>Шамро М. О., Шамро Л. П., Соловйова Т. М.</i> Вплив способів створення запасів корму на вирощування бджіл у період осінньої ротації їх генерацій	70
---	----

ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

<i>Борисевич Б. В., Скибіцький В. Г., Козловська Г. В., Козловська А. В.</i> Гістоморфологічні зміни в органах і тканинах мурчаків, інфікованих ентеротоксигенними штамми <i>Y. Enterocolitica</i>	73
<i>Бердник В. П., Бублик О. О., Бердник І. Ю., Щербак В. І.</i> Засоби і методи специфічної профілактики мікоплазмозу свиней	84
<i>Локес П. І., Кравченко С. О.</i> Характеристика окремих чинників спленоменгалії у свійських собак	89
<i>Яценко І. В., Кириченко В. М.</i> Бактеріальні показники продуктів забою курчат-бройлерів у разі збагачення раціону наномікроелементною кормовою добавкою «Мікростимулін» в аспекті ветеринарно-санітарної експертизи	93

ЗМІСТ

<i>Коне М. С., Корчан Л. М., Забіяка О. О.</i> Ефективність лікування та профілактики чуми собак в умовах ветеринарних клінік ТОВ «Біоцентр» м. Полтава.....	100
<i>Шатохін П. П., Супруненко К. В., Каришева Л. П.</i> Фармакотерапевтична ефективність перитолу та водорозчинного аспірину у лікуванні поросят, хворих на гастроентерит	103
<i>Дідок Ю. В.</i> Мікросередовище організацій у галузі ветеринарної медицини	109
<i>Мельничук В. В.</i> Дезінвазійна ефективність «Бі-дез» та «Бровадез-плюс» щодо яєць <i>Trichuris Suis</i>	113

ЕКОНОМІКА

<i>Рідей Н. М., Кучеренко Ю. А., Теліжинська Т. В.</i> Оцінка соціо-економічного розвитку сіл Іванівка і Цвіжин Іванівської сільської ради Вінницького району Вінницької області	116
---	-----

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

<i>Костенко О. М.</i> Оптимізація планів експериментів в умовах обмежених матеріальних та часових ресурсів	124
<i>Дрючко О. Г., Стороженко Д. О., Бунякіна Н. В., Іваницька І. О., Голубятніков Д. В., Китайгора К. О.</i> Перетворення у системах нітратних прекурсорів на підготовчих стадіях формування РЗЕ-вмісних оксидних функціональних матеріалів	132
<i>Харак Р. М., Левчук В. І., Лихвенко С. П.</i> Експериментальне дослідження керованості та тягових показників трактора класу 14 КН на оранці	144
<i>Ляшенко С. В.</i> Технологія глибокого розпушування ґрунту присадибних ділянок	150

СТОРІНКА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

<i>Мінькова О. Г.</i> Еволюція поняття екологічності господарювання в аграрному виробництві	155
<i>Козельський О. М.</i> Особливості розвитку рослин різних сортів пшениці озимої в осінній період вегетації залежно від передпосівної обробки насіння в умовах Північного Степу	163
<i>Ноздріна Н. Л.</i> Продуктивність та якість зерна пшениці озимої залежно від азотних підживлень після ячменю ярого	171
<i>Абузнайд Карем Р. С.</i> Динаміка лінійних морфометричних параметрів вентральної поверхні носо-мозкового відділу черепа великої рогатої худоби залежно від віку та статі	175
<i>Вусик Д. О.</i> Удосконалення методів діагностики піометри у кішок за допомогою сонографії.....	182
<i>Чирва І. В.</i> Буряківництво в економіці сільськогосподарських підприємств	186
<i>Ткаченко Р. Н.</i> Исследование технологических свойств объекта сепарации и функциональных возможностей рабочих органов сепарирующих устройств	191

ЮВІЛЕЇ

<i>Аранчій В. І., Опара М. М.</i> Піонеру органічного землеробства України – 80	195
Аннотации	197
Annotations	204

УДК 636.7:619:616.988.5:619:636.095
© 2015

Коне М. С., Корчан Л. М., кандидати ветеринарних наук
Полтавська державна аграрна академія

Забіяка О. О., лікар ветеринарної медицини
ТОВ «Біоцентр», м. Полтава

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ЧУМИ СОБАК В УМОВАХ ВЕТЕРИНАРНИХ КЛІНІК ТОВ «БІОЦЕНТР» м. ПОЛТАВА

Рецензент – кандидат ветеринарних наук К. В. Супруненко

Вивчені породна та вікова чутливість, сезонність виникнення та динаміка прояву чуми собак в умовах ветеринарних клінік ТОВ «Біоцентр» міста Полтава. Встановлено, що ензоотія чуми частіше проявляється у весняно-літній період, більш схильні до зараження собаки породи німецька вівчарка. У випадку чуми собак нами розроблена та запропонована схема лікування кишкової форми, котра є значно ефективнішою за загальноприйнятну базову методіку. Обґрунтована важливість використання хіміотерапевтичних засобів на окремих стадіях розвитку інфекційного процесу. Встановлено, що для профілактики чуми у собак найбільш ефективною виявилась вакцина «Нобівак ДНРРІ».

Ключові слова: чума, собаки, схема, лікування, профілактика.

Постановка проблеми. Чума собак – гостра контагіозна хвороба, що характеризується гарячкою, катаральним запаленням слизових оболонок органів дихання, травлення та сечовиділення, а також ураженням центральної нервової системи, очей та шкіри [1, 2, 5].

Чума собак на сьогоднішній день є одним з найпоширеніших інфекційних захворювань собак. Поряд зі значними матеріальними збитками, що заподіюються даним захворюванням, очевидним є і моральний збиток, що наноситься власникам хворих тварин.

Загальні економічні збитки від чуми складаються із затрат від загибелі та вибракування тварин у службовому собаківництві та витрат на проведення профілактичних, протиензоотичних і лікувальних заходів [1, 3, 6].

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Аналізуючи дані журналів реєстрації хворих тварин у ветеринарних клініках ТОВ «Біоцентр» за 2010–2014 роки, можна зробити висновок, що м. Полтава є неблагополучним щодо чуми собак.

Діагностика захворювання в основному проводиться на підставі епізоотологічних даних,

клінічних ознак і результатів лабораторних досліджень [2, 4, 5].

У літературних джерелах зустрічається декілька схем лікування чуми собак, кожна з яких направлена на різні патогенетичні процеси.

Питання вакцинопрофілактики даного захворювання також залишається відкритим у зв'язку з великою кількістю вакцин, що випускаються біологічною промисловістю.

Мета досліджень – вивчити епізоотологічні дані чуми собак в умовах ветеринарних клінік ТОВ «Біоцентр» міста Полтава.

Завдання – розробити найбільш ефективну схему лікування чуми собак та визначити ефективність різних вакцин, які використовуються у ветеринарних клініках міста Полтави.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводилися в період 2010–2014 років на базі ветеринарних клінік ТОВ «Біоцентр» міста Полтава. У процесі вивчення чуми собак використовували епізоотологічний, клінічний і статистичний методи.

Під час проведення епізоотологічних досліджень, зокрема, з'ясували: умови годівлі, утримання й контакти тварин до появи і в період захворювання, наявність інших інфекційних і неінфекційних хвороб у тварин, з якими відбулися контакти, тривалість і динаміку розвитку хвороби.

Для визначення ефективності різних схем лікування кишкової форми чуми в умовах ветеринарних клінік м. Полтава нами було сформовано три вікові групи по 5 тварин, хворих на кишкову форму чуми:

- перша група – віком від 2 до 6 місяців;
- друга група – віком від 6 місяців до 1 року;
- третя група – віком від 1 року і старше.

Лікування собак із застосуванням базової схеми ґрунтувалося на застосуванні дієти, антибіотикотерапії і регідратації організму.

Проводячи лікування собак із використанням дослідної схеми, основну увагу звертали на регід-

ратацію, стимуляцію імунітету, дотримання голодної дієти.

З цією метою застосовували біологічні та фармакологічні речовини (колоїдні кристалопоподібні речовини, імуностимулятори, антибіотики та ін.) згідно з рекомендаціями і настановою по їх застосуванню.

Для поповнення втраченої рідини проводили крапельну інфузію сольових і декстранових розчинів.

Використовували розчин Рінгера, фізіологічний розчин натрію хлориду, реополіглюкін, 5% розчин глюкози – внутрішньовенно щодня, три дні поспіль (за тяжкого перебігу чуми краплинну інфузію проводили двічі на добу).

З метою усунення блювоти і регуляції моторики кишечника вводили «Церукал» у дозі 1,0–2,0 мл внутрішньовенно до припинення блювання.

Для підвищення опірності організму та поліпшення процесів обміну речовин застосовували «Катозал» у дозі 1,0–2,0 мл та «Гамавіт» у дозі 1,0–1,5 мл внутрішньовенно один раз на добу, щодня до одужання.

Крім того вводили 5% розчин аскорбінової кислоти в дозі 0,5–1,0 мл внутрішньовенно протягом 3–5 діб.

Внутрішньом'язево вводили полівалентну сироватку «Гіскан-5» проти чуми м'ясоїдних, парвовірусного, коронавірусного ентеритів та аденовірусних інфекцій собак (згідно з настановою по застосуванню) два дні поспіль.

Для попередження кров'яного проносу (або у разі його наявності) ми використовували «Етамзілат» у дозі 0,5–1,0 мл внутрішньом'язево до припинення кровотечі.

Протягом лікування хворим тваринам застосовували очисну клізму з відваром трави ромашки та кори дуба 3–4 рази на добу в перші три дні захворювання, паралельно призначали голодну дієту.

Визначення ефективності профілактики чуми собак проводили в умовах ветеринарних клінік ТОВ «Біоцентр» м. Полтава.

Для дослідження нами було використано три полівалентні вакцини від різних виробників:

1. «Вангард плюс» – проти чуми собак, аденовірозу типу 2, парагрипу, парвовірозу собак та лептоспірозу.

2. «Дурамун-8» – проти чуми, аденовірусної інфекції, коронавірусної інфекції, парагрипу, парвовірусного ентериту та лептоспірозу.

3. «Нобівак ДНРПІ» – проти чуми, парвовіру-

сного ентериту, інфекційного гепатиту та парагрипу.

Для визначення ефективності даних вакцин нами було створено 3 групи тварин (собак) по 10 у кожній.

Перед уведенням вакцини тваринам був проведений клінічний огляд, термометрія, яка була в межах фізіологічної норми.

Вакцину вводили внутрішньом'язево згідно з настановою по застосуванню.

Результати дослідження. Для оцінки епізоотичної ситуації щодо чуми собак у м. Полтава ми аналізували дані ветеринарної звітності по захворюваності собак у ветеринарних клініках ТОВ «Біоцентр».

Нами відмічено, що захворювання частіше реєструється серед таких порід, як німецька вівчарка, ротвейлер, спаніель, а також безпорідні тварини.

Водночас до захворювання сприйнятливіші щенята у віці від 2 до 6 місяців. Значно менше сприйнятливі до хвороби такі породи, як американський стаффордширський тер'єр, пітбуль, боксер, бультер'єр.

Аналізуючи записи в журналах реєстрації хворих тварин можна зробити висновок, що чума собак має виражену сезонність.

Максимальний підйом доводиться на весняно-літній і літньо-осінній періоди.

Очевидним є те, що швидкому поширенню захворювання і широкому охопленню поголів'я собак чумою сприяє висока їх концентрація на одиницю площі міста, недостатня кількість вугільних майданчиків, і, як наслідок, контакт здорових собак із хворими та перехворілими, які контамінують ґрунт, рослини.

Крім того, одна з причин поширення чуми собак, на наш погляд, є те, що далеко не всі господарі тварин проводять вакцинацію проти інфекційних хвороб, у тому числі і проти чуми м'ясоїдних.

Результати вивчення порівняльної ефективності різних схем лікування кишкової форми чуми собак на базі ветеринарних клінік ТОВ «Біоцентр» м. Полтава, представлені в таблиці 1.

Отримані результати таблиці 1 свідчать, що запропонована нами дослідна схема лікування чуми собак наведена в таблиці 2.

Як свідчать дані таблиці 2, найефективнішим методом профілактичної вакцинації проти чуми собак є використання «Нобівак ДНРПІ». Із 10 тварин жодна не захворіла.

ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Терапевтична ефективність різних схем лікування кишкової форми чуми собак

Група тварин	Вік тварин	Кількість тварин	Терапевтична схема							
			Базова				Дослідна			
			загинуло		одужало		загинуло		одужало	
			тварин	%	тварин	%	тварин	%	тварин	%
1	2-6 міс.	5	5	100,0	-	-	2	40,0	3	60,0
2	6 міс.–1 рік	5	3	60,0	2	40,0	1	20,0	4	80,0
3	1 рік і старше	5	1	20,0	4	80,0	-	-	5	100,0

2. Порівняльна ефективність різних вакцин у разі профілактики чуми собак

Група тварин	Кількість тварин	Вакцини	Не захворіло		Захворіло	
			Абсолютне число	%	Абсолютне число	%
1	10	«Вангард плюс»	8	80,0	2	20,0
2	10	«Дурамун – 8»	9	90,0	1	10,0
3	10	«Нобівак ДНРРІ»	10	100,0	-	-

Висновки:

1. Чума собак частіше проявляється у весняно-літній період року та реєструється у собак різного віку, але більш схильні до захворювання тварини віком від двох до шести місяців.

2. Розроблена нами схема лікування кишкової

форми чуми собак є більш ефективною в порівнянні з базовою методикою, водночас збереженість тварин значно вища.

3. Для профілактики чуми у собак, найбільш ефективно виявилась вакцина виробництва Голландії «Нобівак ДНРРІ».

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бессарабов Б. Ф. Інфекційні хвороби тварин / Б. Ф. Бессарабов, Є. С. Воронін. – М. : Колос, 2007. – 671 с.

2. Галкіна Т. С. Эпизоотическая ситуация по чуме плотоядных у собак в условиях города Владимира / Т. С. Галкина, Л. А. Глобенко, Н. В. Мороз // Вет. патология. – Владимир, 2006. – №4. – С.147–149.

3. Головаха В. І. Лікування кишкової форми чуми м'ясоїдних у собак / В. І. Головаха, Л. С. Коротенко, О. А. Дикий // Тези II міжнар. конф. «Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин». – К., 1997. – С. 11–12.

4. Гловаха В. І. Застосування регістраційної те-

рапії при чумі та парвовірусному ентериті собак / В. І. Головаха, В. С. Корнієнко : зб. матеріалів IV міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин». – Біла Церква, 1999. – С. 60–62.

5. Лукьяновский В. А. Болезни собак / В. А. Лукьяновский, Ю. И. Филипов, Н. А. Максимов. – М. : Росагропромиздат, 1998. – 434 с.

6. Руденко П. А. Эффективность применения катозала при лечении вирозоз у собак в условиях города Луганска / П. А. Руденко, А. А. Руденко // Збірник наукових праць ЛНАУ. Серія «Ветеринарні науки». – Луганськ, 2005. – С. 249–253.